

REFERAT Folkeoplysningsudvalget d. 02-09-2025

Mødedato Tirsdag d. 02. september 2025 kl. 17:00

Mødested Kulturcenter Mariehøj, Lokale Richard Mortensen

Mødedeltagere Christoffer Emil Jexen (Ø), Julie Quass (V), Per Carøe (V), Poul-Henrik Appelqvist, Jean Becker, Niels Henning Bjørn, Sabine M. Christensen, Alexander Foged, Jørgen Groth, Lars Engelberth Hansen, Jack Otto Kristensen, Nada Naanaah Massoud, Mette F. Poulsen, Berit Lumbye Siemer, Jakob Ludvigsen, Mette Larsen, Bo Eriksen, Steen Ussing

Indholdsfortegnelse

Lukket.....	3
Høring budgetforslag 2026-2029.....	4
Anvendelse af uforbrugte midler på Folkeoplysningsområdet - ny Idrætspolitik.....	5
§18 Frivilligt socialt arbejde – principper for fordeling 2026.....	7
Regnskab for tilskud til folkeoplysende voksenundervisning 2024.....	9
Meddelelser.....	13

Punkt 1: Lukket

00.05.07-G01-479129

Punkt 2: Høring budgetforslag 2026-2029

00.30.00-G01-482877

Resume

Folkeoplysningsudvalget drøftede på udvalgsrådet den 17. juni 2025 budget 2026-2029 og bemyndigede formand Christoffer Emil Jexen og udvalgsmedlem Jack Otto Kristensen til at udarbejde høringssvar i høringsperioden den 22. august til den 4. september 2025. Budgetforslag 2026-2029 er offentliggjort den 22. august 2025, hvorefter deadline for Folkeoplysningsudvalgets høringssvar er den 4. september 2025.

Sagen forelægges Folkeoplysningsudvalget til beslutning.

Sagsfremstilling

Budgetforslaget for Rudersdal Kommune 2026-2029 er sendt i høring i perioden den 22. august til den 4. september 2025. Budgetforslaget er offentligt tilgængeligt fra den 22. august, og der er en virtuel præsentation af budgetforslaget for offentligheden den 27. august 2025. Deadline for indlevering af høringssvar er den 4. september 2025.

Budgetforslag 2026-2029 fremgår af bilag 1.

Folkeoplysningsudvalget bemyndigede på udvalgsrådet den 17. juni 2025 formand Christoffer Emil Jexen og udvalgsmedlem Jack Otto Kristensen til at udarbejde høringssvar. På udvalgsrådet den 2. september 2025 afklarer formand Christoffer Emil Jexen og udvalgsmedlem Jack Otto Kristensen høringssvarets indhold med udvalgets øvrige medlemmer, så et endeligt høringssvar kan udarbejdes.

Indstilling

Forvaltningen foreslår, at Folkeoplysningsudvalget afstemmer indhold i høringssvar til budgetforslag 2026-2029, som formand Christoffer Emil Jexen og udvalgsmedlem Jack Otto Kristensen efterfølgende færdiggør.

Beslutning

Folkeoplysningsudvalget tiltræder forvaltningens indstilling.

Jean Becker, Sabine M. Christensen, Alexander Foged, Jørgen Groth, Mette Poulsen, Julie Quass og Steen Ussing deltog ikke under behandlingen af punktet.

Bilag

Budgetforslag 2026

Punkt 3: Anvendelse af uforbrugte midler på Folkeoplysningsområdet - ny Idrætspolitik

18.15.10-000-488526

Resume

Folkeoplysningsudvalget har efterspurgt forslag til, hvordan midler fra folkeoplysningsområdet kan understøtte Idrætspolitikens målsætninger.

Igennem flere år har der været ubrugte midler fra det folkeoplysende område. Enten fordi foreninger ikke fuldt udnytter tildelte tilskud, eller fordi eksisterende puljer ikke er anvendt fuldt ud.

Forvaltningen foreslår på den baggrund, at Folkeoplysningsudvalget indstiller til Kultur- og Fritidsudvalget, at der i 2025 afsættes ikke brugte midler for i alt 400.000 kr. til initiativer under idrætspolitikken, konkret til etablering af udviklingsaftaler og strategiske partnerskaber. Ydermere at der afsættes 200.000 kr. fra Folkeoplysningsudvalget budgetramme i både 2026 og 2027.

Sagen forelægges Folkeoplysningsudvalget med henblik på anbefaling til Kultur- og Fritidsudvalget.

Sagsfremstilling

Med vedtagelsen af Idrætspolitikken er der skabt en ny ramme for udviklingen af idrætsområdet i Rudersdal Kommune.

Den idrætspolitiske ambition er at sikre, at alle borgere har let adgang til idrættens fællesskaber. Derfor er det vigtigt, at barrierer, som forhindrer nogle borgere i at dyrke idræt og være en del af et fællesskab, nedbrydes.

KFU godkendte den 20. august 2025 udviklingsplan for idrætspolitikken 2025/2026. Som et element i denne plan er det forventningen, at Kultur- og Fritidsudvalget i løbet af efteråret behandler kriterier for udviklingsaftalerne og de strategiske Partnerskaber.

Udviklingsaftaler og strategiske Partnerskaber

Det er i politikken en betydende intention, at idrættens fællesskaber styrkes som et element til, at endnu flere borgere kan blive en del af idrætten. Gennem samarbejder på tværs af sektorer og med relevante aktører, er det målet, at borgere, der i dag er udenfor et aktivt fællesskab, kan blive en del af et tilbud, der passer til netop dem.

Det er forvaltningens vurdering, at det er vigtigt at kunne understøtte sådanne samarbejder, når ideer og muligheder opstår, for at bevare momentum i engagement og initiativ. Erfaringerne fra bylivspuljen har vist, at denne form for støtte virker.

Udviklingsaftalerne skal understøtte udviklingen af nye tilbud i idrætslivet, der gør det lettere for målgrupperne under de idrætspolitiske temaer, at blive en del af et aktivt idrætsfællesskab. Aftaleformatet skal være et fleksibelt redskab til at initiere udviklingen af nye tilbud i både det folkeoplysende foreningsliv, men også med andre relevante idrætsaktører, så de barrierer, der står i vejen for det enkelte tilbud, kan elimineres.

Derudover vurderer forvaltningen, at en styrkelse af strategiske partnerskaber med paraplyorganisationer kan skabe gode rammer og vilkår med værdifulde ressourcer for lokalt engagement. Konkret har kommunen allerede erfaringer med partnerskaber, fx med DGI om "Sund Aldring", og forvaltningen ser potentiale i at udvide denne tilgang. DBU, der har udviklet velfærdsalliancer med fokus på inklusion, trivsel og bevægelse, er ét eksempel på en aktør, som det kunne være relevant at indgå samarbejde med.

Det er erfaringen gennem flere år, at der tilbagestår ubrugte midler på folkeoplysningsområdet. Det skyldes blandt andet, at enkelte foreninger ikke har kunnet udnytte tildelte midler. Eller at der er puljer, hvor den samlede bevilling ikke udmøntes. I 2025 forventes der at blive omkring 500.000 kr. tilbage på aktivitetstilskuddet og tilbagebetalinger for voksenundervisning 2024 på 557.659 kr.

Folkeoplysningsudvalget har efterspurgt forslag til, hvordan området kan være med til at understøtte idrætspolitikken. Konkret hvordan uforbrugte midler fra folkeoplysningsområdet kan bringes i spil til at indfri ambitionerne i politikken.

Forvaltningen foreslår på den baggrund, at der afsættes 400.000 kr. i 2025 til udviklingsaftaler og strategiske partnerskaber i forbindelse med Idrætspolitikken, og at midlerne tages fra ubrugte midler fra folkeoplysningsområdet.

Forvaltningen foreslår, at der max. kan anvendes 1/3 af de afsatte midler til strategiske samarbejder.

Bliver der midler tilbage i 2025, overføres disse til samme formål i 2026.

Forvaltningen foreslår ligeledes, at der ved fordeling af Folkeoplysningsudvalgets budget på oktobermødet afsættes 200.000 kr. i årene 2026 og 2027 til udviklingsaftaler og strategiske partnerskaber i forbindelse med Idrætspolitikken.

Nuværende puljer

Folkeoplysningsudvalget besluttede den 29. oktober 2024, at der i 2025 skal være en drøftelse af de nuværende puljer.

Forvaltningen foreslår med denne sag, at drøftelse af områdets puljer i øvrigt udsættes til det nye Folkeoplysningsudvalg.

Indstilling

Forvaltningen indstiller, at Folkeoplysningsudvalget indstiller til Kultur- og Fritidsudvalget,

1. at ubrugte midler på 400.000 kr. fra folkeoplysningsområdet i 2025 overføres til udviklingsaftaler i forbindelse med Idrætspolitikken,
2. at ubrugte midler på udviklingsaftaler og strategiske partnerskaber i forbindelse med Idrætspolitikken i 2025 overføres til 2026 og
3. at Folkeoplysningsudvalget afsætter 200.000 kr. af folkeoplysningsrammen i både 2026 og 2027 til udviklingsaftaler og strategiske partnerskaber.

Beslutning

Folkeoplysningsudvalget tiltræder forvaltningens indstilling ad 1) til ad 3).

Folkeoplysningsudvalget udtrykker tilfredshed med processen, og finder det positivt, at midler fra Folkeoplysningsudvalget kan understøtte idrætspolitikken ambitioner.

Jean Becker, Sabine M. Christensen, Alexander Foged, Jørgen Groth, Mette Poulsen, Julie Quass og Steen Ussing deltog ikke under behandlingen af punktet.

Punkt 4: §18 Frivilligt socialt arbejde – principper for fordeling 2026

27.15.12-G01-485763

Resume

Folkeoplysningsudvalget besluttede den 10. december 2024 ved fordeling af §18-midler for frivilligt socialt arbejde for 2025, at Folkeoplysningsudvalget skal behandle principperne til fordeling for 2026.

Sagen forelægges Folkeoplysningsudvalget til beslutning

Sagsfremstilling

Folkeoplysningsudvalgets besluttede på møde den 22. august 2023 at temaet ”5 veje til et godt liv” fremover anvendes som motiverende ledetråd.

De ”5 veje til et godt liv”:

- Styrk dit netværk.
- Lær noget nyt.
- Lev dit liv aktivt.
- Vær til stede i nuet.
- Giv af dig selv.

”5 veje til et godt liv” er gode pejlemærker

Det er Forvaltningens vurdering, at ”5 veje til et godt liv” fortsat er et godt tema, som foreningerne kan forholde sig til. Det giver mening for mange foreninger på det frivillige sociale område, idet ”5 veje til et godt liv” er fem enkle måder at opnå mere glæde i hverdagen.

Glæde i hverdagen er blandt andet at opleve samhørighed, mening, tilfredshed, nysgerrighed og engagement. Forskning viser, at jo mere glæde, du oplever i hverdagen, des sundere og længere liv vil du opnå. Forskningen viser også, at glæde, og det at være positiv, smitter på den gode måde. Du kan altså bidrage til andres glæde, i familie og venskaber og til bedre arbejdspladser. Dette kombineret med initiativer, der understøtter egen mestring, forebyggende og sundhedsfremmende tiltag. Samt initiativer, der understøtter forebyggelse af ensomhed og understøtter sociale fællesskaber.

Aktiviteter er vigtige, som bevarer, styrker og skaber meningsfulde relationer med andre borgere for herigennem at forebygge ensomhed. Det skaber et rum for nye sociale fællesskaber som fx fællesspisning, foredrag, inspirationsmøder og musikarrangementer. Det fremmer trivsel og livskvalitet gennem sundhedsfremmende tiltag som fx udflugter og fysiske aktiviteter.

De fleste foreninger, der søger §18-tilskud til frivilligt socialt arbejde, har tidligere søgt puljen. Der afsættes en mindre ramme til nye foreninger er søger i ansøgningsåret.

Fælles for foreningerne er, at de søger tilskud efter de kriterier, som beskrives på kommunens hjemmeside på <https://frivillig.rudersdal.dk/> Det fremgår af rammer og vilkår (vedlagt), at organisationer, der udfører arbejde indenfor det sociale og sundhedsmæssige område, kan søge tilskud til styrkelse af det frivillige sociale arbejde.

Forslag til understøttende parametre

Udover ”5 veje til et godt liv” foreslår Forvaltningen, at der i vurderingen af de enkelte initiativer tillige medtages en række parametre som:

- Forventet deltagerantal.
- Forventet antal frivillige, der deltager i aktiviteten.
- Egenbetaling.
- Omfatter indsatsen borgere i Rudersdal Kommune, når regionale og landsdækkende foreninger søger tilskud.

Derudover ligger retningslinjer for tilskud samt puljens størrelse til grund for vurderingen.

Indstilling

Forvaltningen foreslår,
at Folkeoplysningsudvalget drøfter og beslutter principperne til fordeling efter §18 for frivilligt socialt arbejde for 2026.

Beslutning

Folkeoplysningsudvalget beslutter, at "5 veje til et godt liv" fortsat anvendes som motiverende ledetråd, og at de beskrevne parametre for §18 medtages i principperne til fordeling for frivilligt socialt arbejde for 2026.

Jean Becker, Sabine M. Christensen, Alexander Foged, Jørgen Groth, Mette Poulsen, Julie Quass og Steen Ussing deltog ikke under behandlingen af punktet.

Bilag

§18 tilskud til frivilligt socialt arbejde rammer og vilkår

Punkt 5: Regnskab for tilskud til folkeoplysende voksenundervisning 2024

18.15.01-Ø40-5334

Resume

I henhold til 'Folkeoplysende voksenundervisning, "Rammer og vilkår – retningslinjer for tilskud', skal foreningerne for voksenundervisning aflægge regnskab for anvendelse af tilskud til undervisning og tilskud til debatskabende aktiviteter (10%-puljen) senest den 31.03. Regnskab aflægges efter reglerne i §§ 22-25 i rammer og vilkår. Endvidere skal beretning for 2024 fremsendes.

Forvaltningen har gennemgået de indsendte regnskaber og har ingen bemærkninger til regnskaberne.

Sagen forelægges Folkeoplysningsudvalget til godkendelse.

Sagsfremstilling

Ved fordelingen af tilsagn om tilskud for 2024 i december 2023 gav Folkeoplysningsudvalget et samlet tilsagn på 4.100.000 kr. til 18 undervisningsforeninger for 2024 til undervisning og debatskabende aktiviteter. 18 foreninger har aflagt regnskab for anvendelsen af tilskuddet. Forvaltningen har ingen bemærkninger til de indsendte regnskaber.

Undervisning

Ved fordelingen af tilsagn om tilskud for 2024 gav Folkeoplysningsudvalget et samlet tilskud på 3.690.000 kr. til undervisning.

Detailregnskabet viser, at 2 foreninger kunne have anvendt yderligere midler i tilskud til undervisning og stadig overholde forudsætningerne for tilskud. 16 foreninger har ikke udnyttet tilsagnet om tilskud til undervisning fuldt ud, og der skal tilbagebetales 529.137 kr. Det drejer sig om følgende foreninger:

Forening	Beløb som skal tilbagebetales
AOF Nordsjælland	230.944 kr.
Birkerød Folkedanserforening	1.489 kr.
Birkerød Kammerorkester af 1992	3.244 kr.
Det Danske Harmonika Akademi	939 kr.
DOF Birkerød Fritidsskole	13.011 kr.
DOF Det grønne område	1.148 kr.
DOF Trivselsskolen	12.506 kr.
FOF København	50.768 kr.
Gigtskolen	49.734 kr.
Helikon Akademi	25.856 kr.
Holte Kammerkor	1.042 kr.
LOF Fritidsskole	94.526 kr.
Rudersdal Musikakademi	18.954 kr.

Rytmisk korforsyning	3.025 kr.
Sjællandske Kor- og Vokalensembler i Rudersdal	19.654 kr.
Step by Step	2.296 kr.
I alt	529.137 kr.

10%-puljen til debatskabende aktiviteter

Ved fordelingen af tilsagn om tilskud for 2024 gav Folkeoplysningsudvalget et samlet tilsagn på 410.000 kr. til debatskabende aktiviteter til de 18 undervisningsforeninger. 18 foreninger har aflagt regnskab for anvendelsen af tilskud. Detailregnskabet viser, at 4 foreninger har anvendt tilsagnet om tilskud fuldt ud. Eller har brugt flere midler til debatskabende aktiviteter. De resterende 14 foreninger har ikke udnyttet tilsagnet om tilskud for 2024 fuldt ud. Der skal således tilbagebetales i alt 38.241 kr. til Folkeoplysningsudvalgets ramme for tilskud til undervisning og debatskabende aktiviteter. Det drejer sig om følgende foreninger:

Forening	Beløb som skal tilbagebetales
AOF Nordsjælland (ønskes overført til 2025)	3.026 kr.
Birkerød Kammerorkester af 1992	1.639 kr.
Det danske Harmonika Akademi	4.440 kr.
DOF Trivselsskole	4.615 kr.
FOF København (5.000 kr. ønskes overført til 2025)	5.479 kr.
Gigtskolen	2.843 kr.
Holte Kammerkor	2.336 kr.
Musisk Oplysnings Forbund	1.452 kr.
Rytmisk Korforsyning	8.485 kr.
Sjællandske Kor- og Vokalensemble (ønskes overført til 2025)	1.693 kr.
Step by Step	2.233 kr.
I alt	38.241 kr.

Folkeoplysningsudvalget har den 20.11.2017 besluttet, at der til det efterfølgende år kan overføres 100% af tilskuddet til debatskabende aktiviteter, dog max. 5.000 kr., jf. reglernes § 23.

Følgende foreninger ønsker overførsel til 2025:

Forening	Beløb som ønskes overført til 2025

AOF Nordsjælland	3.026 kr.
FOF København	5.000 kr.
Sjællandske Kor- og Vokalensemble	1.693 kr.
I alt	9.719 kr.

Beretninger

De foreninger, som tilbyder folkeoplysende voksenundervisning i kommunen, skal hvert år indsende en beretning. I rammer og vilkår under retningslinjer for tilskud efter § 25 fremgår det, at der skal indsendes beretning sammen med aflæggelse af regnskab.

Forvaltningen kan pege på følgende tendenser i beretningerne:

- Flere aftenskoler har gennemført færre undervisningstimer, men deltagerantallet er steget.
- Flere af de mindre aftenskoler har vanskeligt ved at tiltrække nye deltagere.
- I ca. halvdelen af aftenskolerne er året forløbet godt og på helt vanlig vis.
- Flere aftenskoler vil gerne være en aktiv del af kommunens kulturliv.
- Flere aftenskoler vil gerne have samarbejde med kommunens forskellige forvaltninger. Og dermed være med til at løse nogle af udfordringerne med at aktivere borgerne.
- Flere aftenskoler pæpger, at egnede lokaler og lokaletilskud er vigtigt for aftenskolernes drift.

Birkerød Folkedanserforening har omlagt deres undervisning, og er ophøret som folkeoplysende voksenundervisningsforening. Fra 2025 er de en frivillig folkeoplysende forening.

Udvikling i undervisningstimerne

Udvikling	Undervisningstimer 2023	Undervisningstimer 2024	Fremgang/tilbagegang i procent
Almen undervisning	12.041	10.107	-15,9
Handicapundervisning	3.156	3.263	3,4
Instrumentalundervisning	2.418	2.130	-11,9
Foredragstimer	702	540	-23,1
I alt	18.291	16.041	12,3
Deltagerantal undervisning	5.640	5.981	6,0

- På almen undervisning er undervisningstimerne i 2024 faldet med 15,9 % i forhold til 2023.
- Handicapundervisningen er steget med 3,4%
- Instrumentalundervisning er faldet 11,9 %
- Foredrag er faldet mest, da det i 2024 er faldet med 23,1% i forhold til 2023.
- Totalt set giver det en samlet fald på 12,3% i forhold til 2023.

Udvikling på de enkelte aftenskoler er vedlagt som bilag.

Økonomi

For så vidt angår den folkeoplysende voksenundervisning er en opsummering af regnskabet følgende:

Folkeoplysende voksenundervisning	Beløb
Tilskud til voksenundervisning	4.100.000 kr.
Mindreforbrug på tilskud til undervisning	529.137 kr.

10% tilskud til debatskabende aktiviteter	Beløb
Tilskud til debatskabende aktiviteter i 2024 inkl. overførsel fra 2023	410.000 kr.
Mindreforbrug på tilskud til debatskabende aktiviteter	38.241 kr.

3 foreninger ønsker at overføre debatmidler til 2025. I alt 9.719 kr. Det samlede beløb, der tilbageføres budgetrammen for 2024 udgør derfor i alt kroner:

529.137 kr. + 38.241 kr. - 9.719 kr.	557.659 kr. i alt
--------------------------------------	--------------------------

Forvaltningens vurdering og anbefaling

Forvaltningen konkluderer, at der i mange af aftenskolerne er status quo, og at der er enkelte aftenskoler, som har det svært i forhold til deltagerantal og deres samlede økonomi. Forvaltningen vil indgå dialog med aftenskolerne, og de er indkaldt til det årlige dialogmøde den 20.11.2025.

Forvaltningen anbefaler, at regnskaberne og beretningerne godkendes. Og at der tilbagebetales, jf. ovenstående opgørelser. Forvaltningen foreslår, at regnskaber for voksenundervisning fremover godkendes administrativt og kommer til orientering i Folkeoplysningsudvalget.

Indstilling

Forvaltningen foreslår,

1. at regnskaber for tilskud til undervisning og debatskabende aktiviteter 2024 godkendes,
2. at det samlede mindreforbrug på i alt 557.659 kr. tilbageføres rammen for tilskud til undervisning og debatskabende aktiviteter,
3. at AOF Nordsjælland, FOF København og Nordsjælland samt Sjællandske Kor- og Vokalensemblers mindreforbrug af debatskabende midler på i alt 9.719 kr. overføres til deres debatskabende tilskud for 2025,
4. at der efter forvaltningens vurdering udtages 1-2 aftenskoler til yderligere gennemgang, revision og tilsyn, og
5. at regnskab for voksenundervisning fremover godkendes administrativt, og fremlægges til orientering i Folkeoplysningsudvalget.

Beslutning

Folkeoplysningsudvalget tiltræder forvaltningens indstilling ad 1) til ad 5).

Jean Becker, Sabine M. Christensen, Alexander Foged, Jørgen Groth, Mette Poulsen, Julie Quass og Steen Ussing deltog ikke under behandlingen af punktet.

Bilag

Regnskab Voksenundervisning 2024

Udvikling i undervisningstimer 2023 og 2024 bilag

Punkt 6: Meddelelser

18.15.00-G01-473930

Resume

Forvaltningen fremlægger nedenstående meddelelser til Folkeoplysningsudvalgets orientering.

Sagsfremstilling

Budget og forbrug - Folkeoplysningsudvalgets budgettramme

Til orientering vedlægges oversigt over Folkeoplysningsudvalgets budget og forbrug for 2025 pr. 4. august 2025.

Årsplan for Folkeoplysningsudvalget 2025

Til orientering vedlægges årsplan for Folkeoplysningsudvalget 2025.

Folkeoplysning i kommunerne

Til orientering vedlægges Videnscenter for Folkeoplysnings nye analyse af kommunale nøgletal på folkeoplysningsområdet 2023.

Den tredje udgave af undersøgelsen "Folkeoplysningen i kommunerne" gør det muligt at se på udviklingen hen over 10 år, og viser en bemærkelsesværdig stabilitet på området, selv om kommunerne administrerer folkeoplysningsloven forskelligt. Der er dog stadig udfordringer med at afgrænse folkeoplysningen og få sat lovpligtige udviklingsmidler i spil.

Undersøgelsen 'Folkeoplysningen i kommunerne' har til formål at give et samlet overblik over omfanget af og rammerne for de folkeoplysende aktiviteter i kommunerne. Ud over en aktuel status giver undersøgelsen mulighed for at belyse udviklingen over tid siden den første undersøgelse i 2014.

Regeringen fjerner bøvl og bureaukrati for landets foreninger

Til orientering vedlægges Regeringens udspil, der vil gøre op med unødvendigt bøvl og besvær for foreninger og frivillige i hele landet. Der er vedlagt et faktaark og udspillet 'Mindre bøvl - mere fællesskab'.

Indstilling

Forvaltningen foreslår,
at sagen forelægges til orientering.

Beslutning

Folkeoplysningsudvalget tiltræder forvaltningens indstilling.

Jean Becker, Sabine M. Christensen, Alexander Foged, Jørgen Groth, Mette Poulsen, Julie Quass og Steen Ussing deltog ikke under behandlingen af punktet.

Bilag

Økonomisk oversigt FOU 2025 pr. 4.8.25

Sagsliste og årsplan 2025 FOU

Folkeoplysningen-i-kommunerne

Faktaark-Foreningslivet

Udspil_Foreningslivet